Republica Moldova

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

HOTĂRÂRE

privind excepțiile de neconstituționalitate

a unor prevederi din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

(*nepromovarea evaluării externe a procurorilor în cazul depunerii cererii de demisie după expirarea termenului prevăzut de lege*)

(sesizarea nr. 205g/2025)

CHIȘINĂU

12 noiembrie 2026

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dnei Emilia Cazacu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 septembrie 2025,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 noiembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepțiile de neconstituționalitate a articolelor 3 alin. (4), 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ridicată din oficiu de dna Stela Procopciuc și dnii Ion Munteanu și Vladislav Gribincea, judecători în cadrul Curții Supreme de Justiție, și de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dnei Veronica Dragalin, parte în dosarul nr. 3-11/2025, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepţiile de neconstituţionalitate a fost trimisă la Curtea Constituţională de un complet format din dna Stela Procopciuc și dnii Ion Munteanu și Vladislav Gribincea, judecători în cadrul Curții Supreme de Justiție, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) şi g) din Constituţie.

3. Prin Decizia Curții Constituționale din 12 martie 2026, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

4. În cadrul examinării sesizării, domnul judecător Sergiu Litvinenco i-a prezentat Plenului o cerere de abţinere de la examinarea cauzei. Analizând motivele invocate, Curtea Constituţională a decis admiterea cererii.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.

6. În ședința publică a Curții a fost prezent dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dnei Veronica Dragalin, și dl Vladislav Gribincea, judecător în cadrul Curții Supreme de Justiție, reprezentanți ai autorilor sesizării. Parlamentul a fost reprezentat de dl Radu Radu. Guvernul a fost reprezentat de dl Eduard Serbenco.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

7. Circumstanţele litigiului principal, aşa cum au fost formulate de autorii excepţiilor, pot fi rezumate după cum urmează.

8. Printr-un ordin al Procurorului General interimar din 15 iunie 2022, dna Veronica Dragalin a fost numită în funcția de Procuror-șef al Procuraturii Anticorupție pentru o perioadă de cinci ani.

9. La 22 august 2023 a intrat în vigoare Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

10. La 24 mai 2024, Comisia de evaluare a notificat-o pe dna Veronica Dragalin despre inițierea evaluării în privința acesteia, solicitându-i să completeze declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, precum și un chestionar privind integritatea etică. Informațiile solicitate i-au fost prezentate Comisiei.

11. La 19 februarie 2025, dna Veronica Dragalin și-a anunțat demisia din funcția de Procuror-șef al Procuraturii Anticorupție cu efect din data de 21 martie 2025. De asemenea, dna Veronica Dragalin a informat Comisia de evaluare despre demisia sa, solicitând să fie evaluată până la data de 21 martie 2025.

12. Printr-un răspuns din 28 februarie 2025, Comisia de evaluare a menționat lipsa unui temei legal pentru continuarea procedurii de evaluare în cazul depunerii cererii de demisie de către subiectul evaluării.

13. Printr-un ordin al Procurorului General din 28 februarie 2025 s-a dispus eliberarea dnei Veronica Dragalin din funcția de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, începând cu data de 22 martie 2025.

14. La 12 iunie 2025, completul de evaluare din cadrul Comisiei de evaluare a procurorilor a aprobat un raport prin care a constatat nepromovarea evaluării de către dna Veronica Dragalin. Comisia a menționat că nepromovarea evaluării s-a bazat pe un temei procedural și nu reflectă o examinare în fond a integrității etice și financiare.

15. Printr-o hotărâre din 17 iulie 2025, Consiliul Superior al Procurorilor a acceptat raportul de evaluare, a dispus nepromovarea evaluării de către dna Veronica Dragalin și i-a aplicat interdicția de a ocupa funcția de procuror și alte funcții de demnitate publică pentru o perioadă de 5 ani. Hotărârea a fost contestată la Curtea Supremă de Justiție.

16. La 4 septembrie 2025, dl avocat Vladimir Grosu a ridicat, în interesele dnei Veronica Dragalin, excepția de neconstituționalitate a articolelor 3 alin. (4), 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

17. Printr-o încheiere din 4 septembrie 2025, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate. Prin aceeași încheiere, Curtea Supremă a ridicat din oficiu excepţia de neconstituţionalitate a tezei a doua a articolului 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituţională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

18. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toţi cetăţenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 28
Viaţa intimă, familială şi privată

„Statul respectă şi ocroteşte viaţa intimă, familială şi privată.”

Articolul 39
Dreptul la administrare

„(1) Cetăţenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum şi prin reprezentanţii lor.

(2) Oricărui cetăţean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcţie publică.”

Articolul 43
Dreptul la muncă şi la protecţia muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiţii echitabile şi satisfăcătoare de muncă, precum şi la protecţia împotriva şomajului.

(2) Salariaţii au dreptul la protecţia muncii. Măsurile de protecţie privesc securitatea şi igiena muncii, regimul de muncă al femeilor şi al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiţii grele, precum şi alte situaţii specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă şi caracterul obligatoriu al convenţiilor colective sunt garantate.”

19. Prevederile relevante ale Legii nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative sunt următoarele:

Articolul 3
Subiecții evaluării

„[...]

(2) Nu sunt supuși evaluării conform prezentei legi:

a) persoanele care au promovat evaluarea integrității conform Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor;

b) persoanele care au promovat evaluarea externă conform Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție;

c) judecătorii și procurorii, care fac parte din una dintre categoriile menționate la alin. (1) și care, în termen de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării, depun cerere de demisie, cu excepția celor care și-au retras cererea de demisie în interiorul termenului respectiv;

d) judecătorii și procurorii, care nu fac parte din categoriile menționate la alin. (1).

(3) Candidații pentru funcția de Procuror General, candidații pentru funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, candidații pentru funcția de membru al colegiilor disciplinare ale judecătorilor și procurorilor, de membru al colegiilor pentru selecția și evaluarea judecătorilor și procurorilor, precum și procurorii din Procuratura Anticorupție sunt evaluați în mod prioritar.

(4) Cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. **Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, se echivalează cu nepromovarea evaluării**.

[…].”

Articolul 17
Raportul cu privire la evaluare

„(1) În urma evaluării, completul de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare, care să conțină faptele relevante, motivele și concluzia privind promovarea sau nepromovarea evaluării. Respingerea unor dovezi prezentate de subiectul evaluării trebuie motivată în raport.

[…]”

Articolul 18
Examinarea rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii sau de către Consiliul Superior al Procurorilor

(1) Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor examinează rezultatele evaluării în ședință, în baza dosarului de evaluare recepționat de la comisia de evaluare. Subiectul evaluării poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Reprezentantul comisiei de evaluare și subiectul evaluării, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

(2) În procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la art.11 alin. (2) și (3).

(3) Prin hotărâre motivată, adoptată în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art. 17 alin. (6), consiliul respectiv:

a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării evaluării prevăzute la lit. b), acceptă raportul conform lit. a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

(4) Hotărârea motivată a consiliului respectiv se expediază subiectului vizat și comisiei de evaluare, la adresele de poștă electronică ale acestora, în termen de 3 zile de la data adoptării. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a consiliului respectiv în termen de 3 zile de la data expirării termenului de contestare sau, în cazul în care hotărârea este atacată, de la data pronunțării deciziei de către Curtea Supremă de Justiție.

(5) Hotărârea consiliului respectiv cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcție a judecătorului sau, după caz, a procurorului.

(6) Judecătorul sau, după caz, procurorul eliberat din funcție conform prevederilor alin. (5) din prezentul articol:

a) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător, de procuror, precum și alte funcții de demnitate publică timp de 5–7 ani din data rămânerii definitive a hotărârii consiliului respectiv, a ordinului Procurorului General sau, după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova;

b) este lipsit de dreptul la indemnizația unică de concediere prevăzută la art. 26 alin. (3) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului sau, după caz, la art. 62 alin. (2) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură;

c) este lipsit de dreptul la pensie specială prevăzută la art. 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, cu menținerea pensiei generale pentru limită de vârstă conform condițiilor generale stabilite de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Articolul 19
Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor

„[…]

(5) Curtea Supremă de Justiție:

1) respinge contestația;

2) admite contestația și:

a) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către comisia de evaluare;

b) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către consiliul respectiv;

c) constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii consiliului respectiv emise după reluarea procedurii de evaluare.

(6) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

(7) Decizia Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

20. Cu referire la articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023, autorii excepțiilor menționează că echivalarea demisiei survenite după expirarea termenului de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării cu nepromovarea evaluării, în lipsa evaluării integrității etice și financiare a subiectului, are repercusiuni serioase asupra reputației profesionale și a carierei acestuia. Dacă subiectul în privința căruia este inițiată procedura de evaluare prezintă motive întemeiate pentru demisie și solicită finalizarea procedurii de evaluare, legea nu ar trebui să conducă în mod automat la constatarea nepromovării evaluării și la aplicarea subsecventă a interdicției de ocupare a unor funcții pentru o perioadă de cel puțin 5 ani. În cazul demisiei depuse peste termen, articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 obligă autoritățile să constate nepromovarea evaluării, creând astfel prezumția că subiectul evaluării nu ar corespunde criteriilor de integritate și nu ar fi considerat demn de a ocupa o funcție judiciară.

21. De asemenea, avocatul reclamantei afirmă că dreptul la muncă și de a ocupa funcții publice presupune și dreptul persoanei de a-și da demisia, fără a suporta consecințe pentru luarea unei asemenea decizii. Prin efectul normelor contestate, subiectul evaluării este constrâns să rămână în funcție, contrar voinței sale, pentru a nu suporta consecințele demisiei. În opinia sa, legea ar trebui să prevadă posibilitatea încetării ori finalizării procedurii de evaluare în raport cu persoanele care-și dau demisia din funcția deținută după expirarea termenului de 20 de zile de la notificarea persoanei care trebuie evaluată.

22. Avocatul reclamantei mai susține că constatarea nepromovării evaluării în cazul depunerii cererii de demisie după expirarea termenului de 20 de zile prevăzut de lege este o măsură disproporționată și instituie un tratament diferențiat în raport

cu subiectul care își depune cererea de demisie în interiorului termenului acordat, acestuia din urmă nefiindu-i aplicată interdicția de ocupare a unor funcții.

23. Cu privire la articolul 17 alin. (1) din Lege, avocatul reclamantei susține că, în cazul depunerii unei cereri de demisie, comisia de evaluare nu are o altă competență decât să emită un raport de constatare a nepromovării evaluării. În continuare, în cadrul aceluiași mecanism de soluționare a cererii de demisie depuse în afara termenului de 20 de zile, avocatul reclamantei critică omisiunea articolului 18 alin. (3) și articolului 19 alin. (5) și (6) din Lege de a le acorda autorităților relevante competența de a înceta procedura de evaluare în cazul depunerii cererii de demisie peste termenul de 20 de zile. Autorul susține că omisiunile în cauză îngrădesc accesul la justiție al subiecților care cad sub incidența articolului 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023, deoarece nu permit exercitarea unui control deplin al hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii/Consiliului Superior al Procurorilor.

24. Autorii excepțiilor consideră că prevederile contestate fac incidente articolele 16, 20, 28, 39 alin. (2) și 43 din Constituție.

II. Argumentele autorităților care și-au prezentat opiniile

25. În opinia sa, Parlamentul menționează că mecanismul de evaluare a judecătorilor și procurorilor reglementat în Legea nr. 252 din 17 august 2023 a urmărit scopul asigurării integrității funcției judiciare și a încrederii publicului în sistemul justiției. Situația extraordinară generată de starea gravă din justiție a determinat Parlamentul să reglementeze, pe de o parte, soluții de restabilire a încrederii publicului în actul de justiție și, pe de altă parte, să promoveze cele mai înalte standarde de integritate etică și financiară în raport cu actorii care realizează actul de justiție.

26. Parlamentul consideră că Legea nr. 252 din 17 august 2023 reglementează în mod clar și previzibil posibilitatea subiecților evaluării de a nu fi supuși procedurii de evaluare în cazul în are aceștia și-au revizuit opțiunile personale și profesionale. În același timp, Parlamentul afirmă că nu a fost posibilă reglementarea unei liste exhaustive a motivelor care ar sta la baza eventualelor demisii ale subiecților supuși evaluării din cauza diversității și complexității acestora. Astfel, Parlamentul consideră că mecanismul criticat nu este afectat de niciun vid legislativ și, prin urmare, nu ridică o problemă de constituționalitate.

27. Guvernul menționează că Legea nr. 252 din 17 august 2023 face parte dintr-o reformă amplă privind organizarea și realizarea procesului de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor și procurorilor în vederea eliminării din sistem a judecătorilor și procurorilor lipsiți de integritate, sporirii calității actului de justiție și a încrederii cetățenilor în sistemul judecătoresc și cel al procuraturii. Legea nu-i obligă pe aceștia să participe la evaluarea externă, reglementând posibilitatea de a refuza participarea la evaluarea în discuție. Consecințele refuzului de a participa la evaluarea externă diferă în funcție de etapa la care are loc refuzul. Astfel, articolul 3 alin. (2) lit. c) prevede faptul că judecătorii și procurorii care demisionează în termen de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării nu sunt supuși evaluării, iar demisia după expirarea acestui termen este echivalată cu nepromovarea evaluării. Prin instituirea termenului de 20 de zile s-a urmărit ca persoanele care nu doresc din diverse motive să participe la evaluarea externă să

părăsească sistemul rapid și voluntar, fără a consuma resursele instituțiilor de evaluare externă. Instituirea acestui termen a avut drept scop crearea unui mecanism de „autocurățare”, limitarea comportamentelor oportuniste și stimularea subiectului evaluării să ia o decizie rapidă, înainte ca acesta să poată reacționa tactic. Un termen asemănător a fost reglementat și în Albania.

28. Guvernul susține că asimilarea demisiei survenite după expirarea termenului de 20 de zile cu „nepromovarea evaluării” a avut ca raționament prevenirea eschivării individuale de la evaluare după descoperirea indicilor negativi în procesul de evaluare, evitarea consumului de resurse atunci când subiectul evaluării ar abandona procesul de evaluare în faze avansate, responsabilizarea subiecților evaluării și transmiterea indirectă a mesajului clar privind importanța și impactul evaluării externe.

29. Demisia subiectului evaluării în cursul procesului de evaluare externă reprezintă un pas asumat, pentru că acesta cunoaște atât condițiile procedurii de evaluare a integrității etice și financiare, cât și efectele juridice prevăzute de lege pentru asemenea situații. Cadrul normativ nu sancționează „demisia”, ci evitarea deliberată a evaluării. În contextul unor deficiențe grave și generalizate ale sistemului judiciar, Curtea Europeană a Drepturilor Omului le acordă statelor o marjă largă de apreciere în instituirea unor mecanisme excepționale.

III. Aprecierea Curții

A. Admisibilitatea

30. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea a constatat următoarele.

31. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, ţine de competenţa Curţii Constituţionale.

32. Curtea a constatat că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de reprezentantul unei părți într-un proces din fața instanței de judecată și, din oficiu, de un complet de judecători, în dosarul nr. 3-11/2025, pendinte la Curtea Supremă de Justiție, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

33. Curtea a reținut că obiectul excepțiilor îl constituie prevederile articolelor 3 alin. (4), 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252/2023. Articolul 3 alin. (2) lit. c) și alin. (4) a fost deja supus controlului de constituționalitate și recunoscut constituțional prin Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, §§ 82 și 138-141, din perspectiva articolelor 6 și 116 din Constituție. În acea cauză, Curtea a reținut că termenul de 20 de zile delimitează participarea voluntară la evaluare și urmărește buna desfășurare a acesteia. Prezenta sesizare nu repune în discuție acele concluzii, ci ridică o critică distinctă: compatibilitatea normelor contestate cu articolele 28, 39 și 43 din Constituție prin prisma echivalării nepromovării evaluării în cazul depunerii demisiei după expirarea termenului prevăzut de lege.

34. Excepţiile de neconstituţionalitate au fost ridicate într-o cauză de contencios administrativ inițiată de dna Veronica Dragalin împotriva deciziei de nepromovare a evaluării adoptate de Consiliul Superior al Procurorilor. Astfel, Curtea a admis că instanţa de judecată ar putea aplica prevederile contestate la soluţionarea cauzei.

35. Curtea a notat că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea a analizat, prin prisma argumentelor autorilor sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental.

36. Autorii sesizării susțin că prevederile contestate încalcă articolele 16 (*egalitatea*), 20 *(accesul liber la justiție*) 28 (*viaţa intimă, familială şi privată*), 39 (*dreptul la administrare*) și 43 (*dreptul la muncă*) din Constituție.

37. Cu referire la incidența articolului 16 din Constituție privind pretinsul tratament discriminatoriu între subiecții care-și dau demisia până la expirarea termenului de 20 de zile și după expirarea acestuia, Curtea a reiterat că dreptul la egalitate în fața legii reprezintă dreptul de a fi tratat în același mod în care este tratată o persoană care se află într-o situație juridică echivalentă. Aşadar, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 17). Curtea a reiterat că exigența caracterului comparabil al situațiilor nu impune ca situațiile să fie identice, ci numai ca ele să fie, până la un anumit punct, asemănătoare. Verificarea respectării acestei cerinţe presupune compararea condițiilor aplicabile autorului excepției și subiectelor în raport cu care aceasta afirmă existența unui dezavantaj (HCC nr. 30 din 23 septembrie 2021, § 46).

38. În jurisprudenţa sa, Curtea a subliniat că nu se poate pretinde încălcarea principiului egalităţii dacă tratamentul diferenţiat decurge dintr-o alegere deliberată a persoanelor și dacă persoana a putut să prevadă, în mod rezonabil, consecinţele acestei decizii (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 188 din 7 decembrie 2021, §§ 64-65). Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea nu a constatat existența unui tratament discriminatoriu al persoanelor care-și dau demisia după expirarea termenului de 20 de zile prevăzut de lege în raport cu persoanele care-și dau demisia în interiorul acestui termen. Astfel, în acest caz, articolul 16 din Constituţie nu este incident.

39. Cu referire la incidenţa articolului 28 din Constituţie, Curtea a notat că acest articol protejează persoanele împotriva ingerinţelor arbitrare ale puterii publice în dreptul lor la viaţa privată, la viaţa intimă, la respectarea domiciliului şi la respectarea secretului corespondenţei. Curtea a reţinut în jurisprudenţa sa că articolul 8 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, împreună cu jurisprudenţa care-l dezvoltă, stă la baza interpretării articolului 28 din Constituţie (a se vedea HCC nr. 14 din 8 august 2023, § 40).

40. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că atât dreptul la respectarea reputației, cât și activitățile profesionale constituie elemente ale vieții private care intră în domeniul de aplicare al articolului 8 din Convenție (a se vedea *Pfeifer v. Austria*, 15 noiembrie 2007, § 35; *Jankauskas v. Lituania (nr. 2)*, 27 iunie 2017, § 56-57).

41. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în jurisprudență sa că atingerea adusă reputației unei persoane trebuie să prezinte o anumită gravitate și să fi fost făcută astfel încât să aducă atingere exercitării personale a dreptului la viață privată. Această condiție se aplică reputației sociale, în general, și reputației profesionale, în special (a se vedea *Denisov v. Ucraina* [MC], 25 septembrie 2018, § 112).

42. Cu referire la critica autorilor excepțiilor privind pretinsa afectare a reputației profesionale ca urmare a echivalării cererii de demisie depuse după

expirarea termenului legal cu o nepromovare a evaluării, fapt care ar discredita persoana evaluată, Curtea a constatat că articolul 3 alin. (1) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 prevede categoriile de subiecți care urmează a fi evaluați. Articolul 3 alin. (2) din Lege prevede posibilitatea tuturor subiecţilor supuși evaluării să-şi dea demisia din funcţia deţinută în termen de 20 de zile de la notificarea lor despre iniţierea evaluării, fapt care permite fiecăruia să plece din sistem fără ca integritatea sa să fie evaluată.

43. Subiecții evaluării care nu depun cererea de demisie în termenul prevăzut consimt să treacă evaluarea integrității și, își asumă voluntar consecințele acesteia. Pentru consolidarea acestor raționamente, legislatorul a prevăzut că, „depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, se echivalează cu nepromovarea evaluării" (a se vedea articolul 3 alin. (4) din Lege). În cazul unei astfel de demisii, legislatorul a decis că subiectul nu a promovat evaluarea fără a i se verifica integritatea etică și financiară.

44. În acest caz, pe baza articolului 3 alin. (4) din Lege, comisia de evaluare constată nepromovarea în legătură cu depunerea cererii de demisie după termenul de 20 de zile de la notificare. În cadrul echivalării cu nepromovarea, Comisia de evaluare nu se pronunță cu privire la necorespunderea subiectului cerințelor de integritate etică și financiară. Curtea a observat că articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 stabilește o măsură cu caracter general, aplicabilă tuturor subiecților evaluării care-și dau demisia după expirarea termenului acordat în acest sens. Sub acest aspect, dreptul la reputația profesională nu este afectat.

45. Într-o cauză similară, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, având în vedere că persoana nu a fost sancționată pentru abateri de ordin etic sau disciplinar și i-a fost aplicată doar o măsură cu aplicabilitate generală, impusă tuturor subiecților care și-au dat demisia la acel moment, indiferent de motivul demisiei lor, iar decizia autorităților nu conținea vreo declarație conform căreia persoana nu era demnă să activeze în sistemul judiciar, articolul 8 din Convenție era inaplicabil din acest punct de vedere (a se vedea *Bala v. Albania*, 9 aprilie 2024, §§ 75-77).

46. Astfel, Curtea nu a reținut critica autorilor excepțiilor referitoare la pretinsa afectare a reputației profesionale ca urmare a constatării nepromovării evaluării de către subiecții care-și dau demisia peste termenul prevăzut de lege.

47. Cu referire la pretinsa ingerință în viața profesională a subiecților evaluării ca urmare a aplicării interdicției de ocupare a unor funcții, Curtea a constatat că noțiunea de „viață privată" nu exclude, în principiu, activitățile cu caracter profesional sau comercial (a se vedea *Jankauskas v. Lituania* (*nr. 2*), 27 iunie 2017, §§ 56-57). Viața privată include dreptul unei persoane de a stabili și dezvolta relații cu alte persoane, inclusiv relații de natură profesională sau comercială (a se vedea *Oleksandr Volkov v. Ucraina*, 9 ianuarie 2013, § 165).

48. Curtea a observat că interdicția automată de ocupare a unor funcții pentru o perioadă de la 5 la 7 ani în raport cu subiecții care-și depun cererea de demisie după termenul legal are repercusiuni asupra carierei acestora. Așadar, Curtea a reținut incidența articolului 28 din perspectiva acestei critici.

49. Cu privire la incidenţa articolelor 39 și 43 din Constituţie, Curtea a considerat că argumentele autorilor sunt strâns legate de aspectele care vor fi analizate prin prisma articolului 28 din Constituţie şi, din acest motiv, le va examina împreună.

50. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție raportat la pretinsele omisiuni de la articolele 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Lege, care nu ar reglementa competența de a înceta procesul de evaluare și ar afecta, sub acest aspect, întinderea controlului judiciar în cazul depunerii cererii de demisie peste termen, Curtea notează că criticile de neconstituționalitate formulate de către unul dintre autori nu rezultă în mod direct din aceste articole, ci reprezintă efectul juridic prevăzut de articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023. Articolul 17 reglementează întocmirea raportului de evaluare, iar articolele 18 și 19 reglementează examinarea rezultatelor de către Consiliul Superior al Magistraturii/Consiliul Superior al Procurorilor și, ulterior, examinarea contestațiilor de către Curtea Supremă de Justiție.

51. Având în vedere cele menționate, Curtea nu a considerat necesar să exercite controlul de constituționalitate al pretinselor omisiuni ale articolelor 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252 din 17 august 2023, de vreme ce norma care stabilește dreptul subiecților de a-și da demisia doar în interiorul unui termen precis reglementat este cea prevăzută la articolul 3 alin. (4) din Lege.

52. Prin urmare, Curtea va examina în fond norma prevăzută la articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 pe baza articolelor 28, 39 și 43 din Constituție. Totodată, având în vedere că în argumentele sale autorii sesizării pun în discuție și exigențele proporționalității ingerinței contestate, Curtea va reține și articolul 54 din Constituție.

B. Fondul cauzei

53. Curtea subliniază că aspectele tipice ale „vieții private” care pot fi afectate includ cercul de prieteni apropiați, posibilitatea de a stabili și dezvolta relații cu alte persoane și reputația persoanei respective. În cazul în care se pretinde că apare o problemă legată de „viața privată” din cauza consecințelor unei măsuri defavorabile, pragul de gravitate în ceea ce privește aspectele menționate mai sus capătă o importanță crucială (*Bala v. Albania*, citată anterior, § 57).

54. Pentru că dreptul de acces la o funcţie publică şi dreptul la muncă, ca aspecte ale dreptului mai general la respectarea vieții private, nu sunt drepturi absolute, exercitarea lor poate fi supusă unor restrângeri, în condiţiile articolului 54 alin. (2) din Constituţie. În acest sens, Curtea trebuie să verifice dacă ingerinţa este prevăzută de lege, dacă urmărește unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute de Constituţie, dacă realizează, odată implementată, unul din aceste scopuri, dacă este necesară şi proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu atinge existenţa dreptului sau a libertăţii (HCC nr. 21 din 28 noiembrie 2023, § 61).

(i) Referitor la respectarea standardului calităţii legii

55. Potrivit articolului 54 alin. (2) din Constituţie, exerciţiul drepturilor şi al libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Principiul legalităţii presupune îndeplinirea standardului calităţii prevederilor legale aplicabile.

56. Prevederile supuse controlului constituţionalităţii se regăsesc în Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2023, şi, prin urmare, îndeplinesc condiţia accesibilităţii.

57. Parlamentul a stabilit categoriile de subiecți care cad sub incidența Legii nr. 252 din 17 august 2023 și sunt supuși procedurii de evaluare externă. La articolul 3 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 252 din 17 august 2023, Parlamentul a reglementat dreptul subiecților de a fi exceptați de la procedura de evaluare externă, stabilind că nu sunt supuși evaluării judecătorii și procurorii care fac parte din una dintre categoriile menționate la alin. (1) și care, în termen de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării, își depun cererea de demisie. De asemenea, Parlamentul a reglementat dreptul de a retrage cererea de demisie, stabilind că cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, echivalează cu nepromovarea evaluării (articolul 3 alin. (4) din Lege).

58. Curtea observă că legea reglementează termenul de depunere a cererii de demisie și efectele demisiei subiecților evaluării care survin după acest termen. Sub acest aspect, Curtea constată că normele contestate respectă exigențele clarității și previzibilității legii.

59. Astfel, Curtea precizează că exigenţa legalităţii ingerinţei este îndeplinită.

(ii) Existenţa unui scop legitim

60. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că procedura de evaluare externă a integrităţii financiare şi etice a procurorilor şi judecătorilor are un caracter excepţional şi face parte din reforma domeniului justiţiei. Această procedură are scopul de a elimina din sistem judecătorii şi procurorii lipsiţi de integritate și de a spori încrederea cetăţenilor în autoritatea judecătorească şi în procuratură. Totodată, faptul că dispoziţiile contestate nu le permit subiecţilor evaluaţi să demisioneze la orice etapă a procesului de evaluare, ci doar în interiorul termenului stabilit de lege urmăreşte să asigure buna desfăşurare a procedurii de evaluare, prin delimitarea subiecţilor care participă la procedura de evaluare de cei care nu participă, ca urmare a depunerii cererii de demisie şi prin evitarea risipei de resurse financiare necesare pentru demararea evaluărilor. Această regulă mai urmăreşte să asigure că participarea la procedura de evaluare reprezintă o chestiune voluntară a subiectului (a se vedea HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, §§ 78-79, 140).

61. Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea admite că stabilirea, ca regulă generală, a unui termen limită pentru depunerea cererii de demisie, pentru retragerea ei și a consecințelor depunerii cererii de demisie după expirarea acestui termenul urmărește eficientizarea activității comisiilor de evaluare și, totodată, prevenirea cazurilor de eschivare de la desfășurarea procedurii de evaluare, asigurându-se astfel realizarea scopului general al exercițiului de evaluare a integrității, și anume restabilirea încrederii publicului în sistemul judiciar. Așadar, condiția existenței scopului legitim este întrunită.

62. Prin urmare, Curtea trece la următoarea etapă a analizei.

(iii) Dacă ingerinţa este proporţională cu scopul urmărit

63. În jurisprudența sa, Curtea a constatat că nepromovarea evaluării are repercusiuni serioase asupra carierei subiecților demisionari (a se vedea HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 82). Interdicția de a ocupa unele funcții pentru o perioadă

care variază de la 5 la 7 ani vizează funcțiile de demnitate publică, așa cum sunt prevăzute în Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Astfel, Curtea notează că interdicția de ocupare a unor funcții nu se extinde doar la funcții de demnitate publică care fac parte din autoritatea judecătorească.

64. În cauza *Bala v. Albania*, Curtea Europeană a analizat dacă aplicarea interdicției de ocupare a unor funcții în legătură cu demisia dintr-o funcție care obliga titularul să treacă prin *vetting* intra în sfera de aplicare a articolului 8 din Convenție. Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut că datorită contactului direct și permanent pe care îl au cu forțele vitale ale statului, cu societățile lor și cu necesitățile acestora, autoritățile legislative și judiciare sunt cele mai potrivite să evalueze dificultățile specifice legate de apărarea ordinii democratice în statul lor. Prin urmare, statului trebuie să-i fie acordată o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește această evaluare specifică și complexă, care are o relevanță centrală pentru opțiunile legislative. Îi revine, în primul rând, statului să evalueze riscul de abuz în cazul în care o măsură generală ar fi relaxată. O măsură generală poate constitui un mijloc mai fezabil de atingere a scopului legitim decât o dispoziție care permite o examinare de la caz la caz, atunci când aceasta din urmă ar genera un risc de incertitudine semnificativă, de litigii, de cheltuieli și de întârzieri, precum și de discriminare și arbitrar (a se vedea *Bala v. Albania*, citată anterior, § 72). Totuși, Curtea Europeană a observat că o eventuală demisie în intervalul de timp în care se desfășoară evaluarea ar putea fi legată de circumstanțe dificile legate de viața privată sau de familie, pentru care demisia ar putea fi singura soluție viabilă (a se vedea, *mutatis mutandis, Bala v. Albania*, § 70).

65. În cauza *Papandile v. Albania*, Curtea Europeană a constatat încălcarea articolului 8 din Convenție ca urmare a aplicării automate și rigide a interdicției de ocupare a funcțiilor în sistemul judiciar pe un termen de 15 ani, impusă după ce procedurile de evaluare au fost încetate ca urmare a depunerii cererii de demisie. Curtea Europeană a constatat că aplicarea acestei reguli a avut ca efect penalizarea reclamantului, care, prezumat a fi de bună-credință, a urmărit să avanseze în cariera sa în cadrul sistemului de justiție (a se vedea *Papandile v. Albania*, 25 august 2026, § 19).

66. În această cauză, Curtea observă că articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 prevede că cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile de la data notificării despre inițierea evaluării. Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, echivalează cu nepromovarea evaluării. Pe baza acestei norme, se constată nepromovarea evaluării de către subiectul în cauză.

67. Curtea admite că procedura de evaluare a integrității subiecților care cad sub incidența Legii nr. 252 din 17 august 2023 reprezintă un proces complex și de durată.

68. Curtea nu contestă, așadar, competența Parlamentului de a stabili un termen în care subiectul evaluării poate renunța la procedura de evaluare, fără a suporta consecințele nepromovării. De asemenea, Curtea nu consideră că depunerea unei cereri de demisie după expirarea acestui termen trebuie să fie lipsită de consecințele juridice stabilite de lege. În lipsa unor astfel de mecanisme, subiecții evaluării ar putea eluda procedura de evaluare, fapt care ar contraveni scopurilor legitime urmărite.

69. În același timp, Curtea constată că norma prevăzută la articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 îi determină pe subiecții evaluării să se abțină de la schimbarea statutului profesional pe durata procesului de evaluare, în caz contrar trebuie să-și asume efectele prevăzute de articolul 18 alin. (6) din Lege.

70. Curtea are în vedere argumentul avansat de autorități potrivit căruia, având în vedere diversitatea situațiilor care pot apărea în practică, legea nu putea să prevadă în mod exhaustiv situațiile de demisie care puteau surveni după expirarea celor 20 de zile stabilite de lege. Sub acest aspect, Curtea reiterează că judecata sa este „o judecată a legilor", la modul abstract, nu „o judecată a cazurilor concrete". Curtea nu poate verifica, potrivit competenţelor sale, caracterul necesar şi proporţional al modului de aplicare a prevederilor contestate în circumstanţele unei cauze particulare, această competenţă revenindu-le instanţelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 112 din 12 august 2025, § 37). Curtea are competența de a verifica dacă cadrul normativ permite instanțelor de judecată să asigure dreptul la respectarea vieții private.

71. Prin mecanismul de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor în funcție, Parlamentul a urmărit să reformeze justiția și să excludă din sistem persoanele care nu corespund criteriilor de integritate etică și financiară. Totodată, Curtea reține că, prin textul „indiferent de motivul invocat" din articolul 3 alin. (4) din Lege, Parlamentul a impus o măsură cu caracter absolut și nu a făcut distincție între demisia care urmărește evitarea evaluării și demisia determinată de motive obiective și verificabile, aplicând în toate cazurile efectele nepromovării. Curtea a constatat că textul „indiferent de motivul invocat" din norma supusă controlului este rigidă și nu permite, în nicio situație, continuarea evaluării la solicitarea subiectului.

72. Curtea consideră că aplicarea efectelor nepromovării în privința subiectului care a depus cererea de demisie după termenul prevăzut de lege, solicitând continuarea procesului de evaluare, fără a stabili necorespunderea subiectului criteriilor de integritate etică și financiară, reprezintă o măsură disproporționată prin raportare la scopul declarat de autoritățile statului.

73. Prin urmare, Curtea reține că textul „indiferent de motivul invocat" de la articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 contravine articolelor 28, 39, 43 și 54 din Constituție, deoarece exclude examinarea individuală a motivelor obiective ale demisiei și nu permite continuarea evaluării pentru a determina corespunderea/necorespunderea subiectului demisionat criteriilor de integritate.

74. Având în vedere considerentele acestei hotărâri, Curtea va emite o adresă către Parlament în vederea ajustării corespunzătoare a cadrului normativ.

75. În aceste circumstanțe și pentru a asigura un echilibru corect între, pe de o parte, interesul general şi, pe de altă parte, exercițiul dreptului la respectarea vieții private, Curtea stabilește că, până la modificarea cadrului normativ de către Parlament, autoritățile competente vor continua procedura de evaluare a subiectului care a depus cererea de demisie după expirarea termenul prevăzut, cu condiția că subiectul solicită acest fapt. În cazul în care la demisionarea din funcție subiectul nu solicită continuarea procedurii de evaluare, autoritățile competente echivalează demisia anunțată după termenul legal cu nepromovarea evaluării și aplică în privința acestuia efectele prevăzute de lege.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* sesizarea privind excepțiile de neconstituționalitate ridicate din oficiu de dna Stela Procopciuc și dnii Ion Munteanu și Vladislav Gribincea, judecători în cadrul Curții Supreme de Justiție, și de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dnei Veronica Dragalin, parte în dosarul nr. 3-11/2025, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. *Se declară neconstituțional* textul „indiferent de motivul invocat” de la articolul 3 alin. (4) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

3. Până la modificarea cadrului normativ de către Parlament, în cazul cererilor de demisie depuse după expirarea termenului prevăzut la articolul 3 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, procedura de evaluare a integrității etice și financiare va continua, la solicitarea subiectului evaluării.

4. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 17 alin. (1), 18 alin. (3) și 19 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative ridicată de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dnei Veronica Dragalin.

5. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte **Domnica MANOLE**

Chișinău, 12 noiembrie 2026
HCC nr. 15
Dosarul nr. 205g/2025